

▶ A JASPERS ÉRTÉKELÉSÉNEK LEGFONTOSABB EREDMÉNYEI ÉS AJÁNLÁSAI

Az európai régiók projektjeit támogató közös programról, más néven a JASPERS kezdeményezésről a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság megbízásából készült értékelésben a programmal kapcsolatos főbb megállapítások és ajánlások szerepelnek⁽¹⁾. Az értékelést az AECOM (Írország) készítette 2012-ben, amelyhez felhasznált adatbázis-elemzéseket, esettanulmányokat, országon belüli munkaértekezleteket tartott, interjúkat készített a tagországokkal, az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatóságával és a JASPERS munkatársaival. Az értékelés a JASPERS indulásától 2011-ig eltelt 6 évet öleli fel.

A JASPERS program azzal a céllal jött létre, hogy az uniós források legjobb felhasználása érdekében növelje a kedvezményezett országok kapacitását⁽²⁾. Arra számítottak, hogy a nagyprojektek mennyiségének és minőségének javításához nyújtott technikai segítséggel jelentős eredmények érhetők el az érintett régiókban és az egész Európai Unió tekintetében egyaránt. EU-csatlakozásuk idején az új tagállamok viszonylag kevés tapasztalattal és kapacitással rendelkeztek ahhoz, hogy kezelni tudják az óriás beruházási projekteket. Emellett egyre nagyobb források álltak rendelkezésre a főbb infrastrukturális projektekhez, illetve kibővült a kohéziós forrásokból támogatható projektek köre is.

A JASPERS az Európai Bizottság, az Európai Beruházási Bank (EBB), az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) és a Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) bankcsoport partnersége. Irodákat működtet Luxembourgban, Bécsben,

Bukarestben, Szófiában és Varsóban. A JASPERS többek között a következő ágazatok projektjeihez nyújt segítséget: kikötői, reptéri, vasúti, közúti, városi infrastruktúra és szolgáltatás, energiaipar és hulladékkezelés, vízellátás és szennyvízkezelés, valamint a tudásalapú gazdaság ágazatai.

Az értékelés célja az volt, hogy kimutassa, milyen hatást gyakorolt a JASPERS az Európai Unióhoz 2004 és 2007 között csatlakozott országok nagyprojektjeinek előkészítési, beküldési, jóváhagyási és megvalósítási szakaszának minőségére és ütemére⁽³⁾.

Az értékelés főbb megállapításai

▶1. A JASPERS kezdeményezés jelentős segítségnek bizonyult a tagállamok számára a projektek fejlesztésében és a támogatási pályázatok benyújtásában, és továbbra is komoly igény mutatkozik a szolgáltatásaira. Statisztikai bizonyítékok támasztják alá, hogy a JASPERS jelentősen lecsökkentette a Bizottság jóváhagyási folyamatának időtartamát, valamint a projektek kidolgozására fordított időt a tagállamokban.

▶2. A projektek minőségének javítására akkor van a legnagyobb esély, ha a JASPERS a stratégiai szakaszban lép be, és amikor a JASPERS támogatása a projektek tervezési kapacitásának bővítését segíti a tagállamok számára.

Az értékelésben szereplő főbb ajánlások

▶1. Stratégiai megközelítés

A JASPERS kifejezett célkitűzésének kellene lennie a tagállamok projekttervezési képességeinek fejlesztése, és nagyobb hangsúlyt kellene fektetni ennek a célnak a kidolgozására. Az értékelés javaslatot tesz egy hároméves, a JASPERS és az egyes tagállamok által is jóváhagyott munkaterv létrehozására is. A munkaterveket az egyes tagállamok igényeire és erősségeire szabva kell kialakítani.

▶2. Ráhatás a projektek tervezési szakaszára

A JASPERS-nek a projekt tervezési fázisában a lehető leghamarabb kellene közbelépnie, és a tervezés korai szakaszától

(1) Az értékelés feladatmeghatározása, végleges jelentése és igazoló dokumentumai az Inforegio webhelyén láthatók a következő címen:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/eval2007/jaspers_evaluation/final_report_131212.pdf

(2) A JASPERS program kedvezményezett 12 uniós tagállama: Bulgária, Ciprus, a Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Románia, Szlovákia és Szlovénia.

(3) Nagyprojekteknek az 50 millió eurónál nagyobb bekerülési költségű projektek számítanak. A JASPERS ezt a meghatározást az infrastrukturális projektekhez használja, és 25 millió eurós alsó költséghatárt alkalmaz a jelentős környezetvédelmi projekteknel.

A Kopernikusz Tudományos Központ (Lengyelország, Varsó)
a JASPERStől kapott segítséget. 2010 novemberében nyílt meg.

kezdve kellene technikai vagy szakmai tanácsokat adnia. Ide tartozhat, hogy javasolja a nem kiemelt fontosságú vagy az alapvető hibákat rejtő projektek leállítását. Az erőforrások egyik hatékony felhasználási módja lenne, ha a JASPERS rutinszerűen tanácsokat adna a megvalósíthatósági tanulmányok feladatmeghatározásával és e tanulmányok véglegesítés előtti értékelésével kapcsolatban.

▶3. Formálisabb munkavégzési megállapodások

A JASPERS, a Bizottság és a tagállamok közötti munkamegállapodásoknak sokkal formálisabbnak kellene lennie. Ez egyértelművé tenné a Bizottság, a tagállamok, valamint a JASPERS szerepét és felelősségi köreit.

▶4. Ágazati stratégiák fejlesztése

A JASPERS ágazati stratégiák fejlesztésére vonatkozó javaslatait rutinszerűen kellene a tagállamok rendelkezésére bocsátani. A JASPERS részvétele tanácsadó jellegű lenne, és bevonása a tagállamok meghívására történne.

▶5. A tagállamok technikai és projekttervezési kapacitásának fejlesztése

Fokozottabban stratégiai szemlélet szükséges a tagállamok kiváló minőségű projektek kidolgozásához szükséges képességeinek fejlesztéséhez. Egy olyan elemzés alapján, amely a tagállamok projekttervezési képességeire irányul, a JASPERS nagyobb hangsúlyt tudna fektetni azokra a konkrét tevékenységekre, amelyek legjobban tudnák befolyásolni a projekt tervezését és minőségét.

▶6. A tudásátadás hatékonyságának javítása a JASPERS feladatai között

Az értékelésben szereplő bizonyítékok megerősítik a tudásátadás fejlesztésének szükségességét és fontosságát. A JASPERS-nek be kellene vezetnie egy olyan rendszert, amely felhívja a figyelmet az egyes projektek kapcsán felmerült és megoldott műszaki kérdésekre, amennyiben azok általános jelentőségűnek tekinthetők. Hogy a tudásátadás hatékony lehessen, a tagállamok tevékenységére is szükség van – ők mondják meg például, hogy milyen szerkezet működjön szó és milyen intézkedések szükségesek a rendszerben.

▶TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/jaspers_hu.cfm